

Zmeny od 1. januára 2018

Od 1. januára 2018 sa odbreňuje prevažná časť fyzických osôb, za ktoré platí poistné na dôchodkové poistenie štát, od podávania prihlášky a odhlášky v Sociálnej poisťovni. Uvedené sa týka prihlasovania fyzických osôb, ktoré sa starajú o dieťa do šiestich rokov veku, o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom od 6 do 18 rokov veku, fyzických osôb, ktorým sa poskytuje príspevok na opatrovanie a fyzických osôb, ktoré majú podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne. U väčšiny uvedených fyzických osôb najmä poberateľov rodičovského príspevku, osobných asistentov, a poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie tak bude vznikáť dôchodkové poistenie platené štátom automaticky.

V tejto súvislosti a v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania sa umožňuje aj nadobudnutie dôchodkových nárokov tým osobám, ktoré pred 1. januárom 2018 splnili všetky podmienky dôchodkového poistenia, okrem podania prihlášky na dôchodkové poistenie, t.j. aby sa im zhodnotilo obdobie starostlivosti ako obdobie dôchodkového poistenia. Uvedené sa týka fyzických osôb

- ktoré sa starajú o dieťa do šiestich rokov veku, o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom od 6 do 18 rokov veku,
- ktorým sa poskytuje príspevok na opatrovanie,
- ktoré majú podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne.

Predlžuje sa lehota na splnenie povinnosti zamestnávateľa predložiť Sociálnej poisťovni evidenčný list dôchodkového poistenia z troch dní na osem dní. Tiež sa predlžuje lehota na odhlásenie zamestnanca zo Sociálnej poisťovne z 1 dňa na 8 dní a zosúladuje sa lehota na prihlásenie zamestnávateľa do registra zamestnávateľov s lehotou na prihlásenie zamestnanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia vedených Sociálnou poisťovňou. Predmetné opatrenia zjednodušia činnosti zamestnávateľa voči Sociálnej poisťovni a poskytnú väčší časový priestor zamestnávateľom na splnenie uvedených povinností.

Zjednocuje sa suma, do ktorej Sociálna poisťovňa dlžné poistné nepredpisuje so sumou nedoplatku na poistnom, do ktorej vzniká nárok na dávku nemocenského poistenia (5 EUR); rovnaká hranica platí aj na predpisovanie penále a na uloženie povinnosti vrátiť neprávom vyplatené dávky.

Umožňuje sa povoliť splátkový kalendár každému dlžníkovi na poistnom bez ohľadu na skutočnosť, či je povinný aktuálne odvádzať poistné a predlžuje sa lehota, na ktorú možno povoliť splátky dlžných súm z 18 na 24 mesiacov. Uvedeným opatrením sa rozšíri okruh osôb, ktoré budú môcť tento inštitút využiť vzhľadom na ich finančné pomery.

Predlžuje sa lehota, na ktorú možno povoliť splátky dlžných súm fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá je povinná vrátiť vyplatené sumy dávky, z 18 na 24 mesiacov.

Úprava súm starobných dôchodkov priznaných pred 1. januárom 2004

S účinnosťou od 1. januára 2018 sa vykoná prepočet a zvýšenie súm starobných dôchodkov (starodôchodkov), ktorých suma bola vypočítaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 (zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, zákon č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení). Výpočet dôchodku podľa uvedených zákonov bol z dôvodu vysokej miery solidarity (maximálny priemerný mesačný zárobok na výpočet starobného dôchodku bol obmedzený sumou 4067, resp. 3000 Sk) výhodný najmä pre nízkopriemerných poistencov a nevýhodný pre poistencov s nadpriemernými zárobkami. V dôsledku uvedeného, niektorí, najmä nadpriemerne zarábajúci poistenci, ktorí požiadali o starobný dôchodok pred 1. januárom 2004, pociťujú ako krivdu skutočnosť, že suma ich dôchodku by bola vyššia, ak by bola určená podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení účinného od 1. januára 2004. Rozdiely v úrovni starobných dôchodkov vyplývajúce z rozdielnej právnej úpravy účinnej pred 1. januárom 2004 a právnej úpravy účinnej od tohto dňa, boli čiastočne kompenzované v roku 2006 a 2008 (§ 293k a 293aw zákona o sociálnom poistení). Napriek uvedenému je stále suma starobného dôchodku starodôchodcov s nadpriemernými príjmami nižšia ako suma, ktorá by bola za rovnakých podmienok určená podľa nového zákona. Cieľom právnej úpravy je preto dosiahnuť stav, aby suma starobného dôchodku uvedenej skupiny starodôchodcov bola približne rovnaká ako jeho suma určená podľa zákona o sociálnom poistení k 1. januáru 2004.

Podrobnejšie informácie

Zmena podmienok vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti a jej výplatu

S cieľom umožniť prístup k dávke v nezamestnanosti väčšiemu počtu poistencov, ktorí platili poistné na poistenie v nezamestnanosti (najmenej dva roky v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie) a aj s prihliadnutím na podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti v okolitých susedských členských štátoch Európskej únie, sa s účinnosťou od 1. januára 2018 zjednocujú podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti a dĺžka podporného obdobia v nezamestnanosti pre všetkých poistencov.

Od 1. januára 2018 musí byť poistenc na nárok na dávku v nezamestnanosti poistený najmenej dva roky v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Za predpokladu zjednotenia podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti je dôvodné, aby bola jednotná pre všetkých poistencov aj dĺžka podporného obdobia v nezamestnanosti (6 mesiacov). Podporné obdobie v nezamestnanosti v dĺžke 6 mesiacov podľa zákona účinného od 1. januára 2018 sa bude vzťahovať aj na poistenca, ktorému bola priznaná dávka v nezamestnanosti podľa predpisov účinných do 31. decembra 2017, ak sa mu dávka vypláca k 31. decembru 2017 a nárok na jej výplatu trvá aj po tomto dni a na poistenca, ktorý bol opätovne zaradený, do evidencie uchádzačov o zamestnanie po 31. decembri 2017 a vypláca sa mu dávka v nezamestnanosti počas zostávajúcej časti podporného obdobia v nezamestnanosti.

Úprava podmienok vzniku nároku na vyrovnávací príplatok

Právna úprava účinná do 31. decembra 2017 umožňovala vznik nároku na vyrovnávací príplatok poberateľovi, ktorému bol priznaný slovenský starobný dôchodok a český starobný dôchodok. Od 1. januára 2018 vznikne nárok na vyrovnávací príplatok aj poistencovi, ktorý má priznaný slovenský predčasný starobný dôchodok.

Výška vyrovnávacieho príplatku sa určí ako rozdiel medzi teoretickou (fiktívnou) sumou predčasného starobného dôchodku určenou výlučne podľa predpisov Slovenskej republiky s prihliadnutím na dobu dôchodkového poistenia získanú do rozdelenia ČSFR a dobu získanú podľa slovenských predpisov a úhrnom súm vyplácaného starobného dôchodku z Českej republiky a vyplácaného predčasného starobného dôchodku podľa predpisov Slovenskej republiky alebo starobného dôchodku, na ktorý sa zmenil predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku. Rovnako ako u poistenca, ktorému bol priznaný starobný dôchodok, sa do úhrnu súm dôchodkov, ktoré sa odpočítajú od fiktívnej sumy predčasného starobného dôchodku, zaráta aj suma výsluhového dôchodku.

Valorizácia dôchodkov a úrazovej renty

Od 1. januára 2018 sa ustanovuje minimálna miera valorizácie dôchodkových dávok na obdobie rokov 2018 až 2021 a minimálna miera valorizácie úrazovej renty na rovnaké obdobie

Dôchodcom sa budú zvyšovať dôchodkové dávky (okrem vyrovnávacieho príplatku) o percento medzoročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, najmenej však o pevnú sumu určenú ako 2 % z priemernej sumy príslušného druhu dôchodku. Účelom ustanovenia takto definovanej minimálnej miery valorizácie dôchodkov je garantovať istú minimálnu sumu zvýšenia dôchodku, ktorá by bola akceptovateľná dôchodcovskou verejnosťou.

V súvislosti s uvedeným je stanovená aj minimálna 2 % valorizácia úrazovej renty.